

PRESSEMEDDELELSE

Undersøgelse giver nye perspektiver på maleriet som kilde til herregårdshistorien

Nyt speciale om formidling af kunst på kulturhistoriske museer viser, at der kan være store potentialer i at inddrage visuelle kilder i den kulturhistoriske formidling.

Specialet, der har titlen ”Gammel Estrups portrætter – formidling af kunst på kulturhistoriske museer”, er forfattet af Cand.mag i kunsthistorie Kirsten Tange Maagaard:

”Mange kulturhistoriske museer har malerisamlinger, som, fordi de falder udenfor de traditionelle fagskel, typisk ikke tillægges nogen større rolle, når det gælder om at formidle kulturhistorien. Mit projekt har vist, at det ikke behøver at forholde sig sådan, men at billeder – her specifikt malerier – har et stort potentiale for at formidle kulturhistorien,” forklarer Kirsten Tange Maagaard og tilføjer: *”Særligt når vi har at gøre med tidligmoderne historie vil billeder være blandt kun få vidnesbyrd om en periodes forestillingsverden. Ved at inddrage billeder kan man derfor fortælle historier, som ellers ville blive overset”.*

Kunstværket som historisk kilde

Kirsten Tange Maagaard har undersøgt, hvilke greb der fungerer, når kulturhistoriske museer vil formidle kulturhistorien gennem billedkunsten.

”Det vigtigste er, at man ikke reducerer billeder til illustrationer af en historie, der eksisterer uafhængigt af billederne selv. Derigennem overser man nemlig, at billedet også selv har noget at fortælle. Det handler i stedet om at anerkende billeder som kilder i deres egen ret og formidle dem på en måde, hvor de – og deres motiver – bliver en integreret del af den kulturhistoriske fortælling,” forklarer Kirsten Tange Maagaard.

Undersøgelsen ønsker dermed også at gøre op med den kløft mellem kunsthistorie og kulturhistorie, der alt for længe har præget historikernes omgang med billeder. Ifølge Kirsten Tange Maagaard er en af årsagerne til historikernes modvilje mod visuelle kilder de associationer, der knytter sig til begrebet kunst.

GAMMEL ESTRUP
DANMARKS HERREGÅRDSMUSEUM
THE DANISH MANOR MUSEUM

Randersvej 2
8963 Auning
Danmark

T +45 8648 3001
F + 45 8648 3181
post@gammelestrup.dk
www.gammelestrup.dk

Protector:
Hans Kongelige Højhed
Prins Joachim

”Så snart vi taler om ’kunst’, bliver det automatisk til et spørgsmål om æstetik og dermed til en forestilling om, at billeder besidder en særlig privilegeret historisk udsagnsevne, der er universelt tilgængelig på tværs af tid og rum. Og netop denne forestilling har projektet søgt at gøre op med. Kunstværker indeholder ikke en essentiel betydning, men kan rumme mange fortællinger afhængig af, hvilke spørgsmål vi – som historikere og beskuere – stiller til dem. Det afgørende er imidlertid, at vi tør stille dem spørgsmål – og ikke blot affærdiger dem som historie, fordi de også har et æstetisk betydningslag”, uddyber Kirsten Tange Maagaard.

Fra teori til praksis – ny portrætguide

Kirsten Tange Maagaard har skrevet sit speciale i samarbejde med Gammel Estrup Danmarks Herregårdsmuseum, hvis portrætsamling udgjorde specialets case. Gammel Estrup har en rig portrætsamling, og museet har længe haft et ønske om at bringe portræterne i spil som en del af museets kulturhistoriske fortælling om herregården og ejerslægten Brock-Scheel.

Med projektet blev der mulighed for at sætte fokus på herregårdens mange portrætter, og det glæder man sig over på museet:

”I et historisk perspektiv udgjorde portrætkunst en væsentlig del af herregårdenes interiører og spillede samtidig en stor rolle for herskabets iscenesættelse. I flere tilfælde er portræterne nogle af de eneste vidnesbyrd om herregårdens fortidige beboere, og de bliver derfor en afgørende brik i formidlingen af dansk herregårdshistorie”, siger museumsinspektør Marie Aaberg Andersen.

Projektet har efterfølgende udmundet i en publikation, idet Gammel Estrup netop har udgivet en portrætguide til herregårdens mange spændende portrætter. Portrætguiden kan købes i museumsbutikken for 75 kr. Udgivelsen er støttet af Brebølfonden.

For yderligere information kontakt projektmedarbejder Kirsten Tange Maagaard på T 8795 0714 eller ktm@gammelestrup.dk. Se også www.gammelestrup.dk.

De bedste hilsener

Gammel Estrup Danmarks Herregårdsmuseum

Tv: Adelenes portrætter var en del af et statusgivende luksusforbrug, som skulle vise gruppens ophøjede status og derigennem adskille dem fra resten af samfundet. Under enevælden havde kongen den absolutte magt i samfundet, og det gjaldt derfor om at vise tilknytningen til kongemagten. Det ser man på Andreas Brünnichs portræt af overstaldmester Jørgen Scheel (1718-86) og hans anden hustru, Charlotte Louise von Plessen (1720-1801) fra 1753. Jørgen bærer Dannebrogordenens dragt, mens Charlotte er klædt i en hofdragt. Det Nationalhistoriske Museum, Frederiksborg. Foto: Gammel Estrup Danmarks Herregårdsmuseum.

Th: Det var ikke tilfældigt, hvilken kunstner man valgte til at male sit portræt. Valget af den rigtige kunstner kunne sende klare signaler til omverdenen om den portrætteredes økonomiske, kulturelle og sociale position. Et eksempel herpå er portrættet af Christen Scheel (1743-71), som under en rejse til Paris i 1764 blev foreviget af svenske Alexander Roslin, der fik stor succes som portrætmaler og bl.a. udførte flere portrætter af Katharina den Store. Valget af Roslin var derfor i sig selv et statussymbol. Foto: Gammel Estrup Danmarks Herregårdsmuseum.

I 1800-tallet forandrede adelenes portrætter sig, og det forgående århundredes iscenesættelse blev erstattet af naturlige fremstillinger. Portrætterne afspejler således de brud, der skete i samfundet, hvor adelen med grundlovens indførelse mistede sine særrettigheder og måtte indstille sig på en ny og mindre overdådig livsstil. Den nye naturlighed kommer til udtryk på dette portræt af Anne Eliza Morbach Prom gift Scheel (1800-78). Portrættet er malet af en af guldalderens mest populære portrætmalere C.A. Jensen i 1827. Foto: Gammel Estrup Danmarks Herregårdsmuseum.

Fakta om Gammel Estrup

- Efter mere end 600 år i samme families eje blev herregården i 1926 solgt, og Gammel Estrup - Jyllands Herregårdsmuseum blev oprettet i Gammel Estrups hovedbygning i 1930. Museet hedder i dag Gammel Estrup Danmarks Herregårdsmuseum og er en selvejende institution.
- Gammel Estrup er et statsanerkendt specialmuseum og beskæftiger sig i det daglige med de danske herregårde og alt hvad dertil hører af indretningskultur, malerkunst, møbler, herskab og tjenestefolk, iskældre, alléer, skove, marker og kulturlandskab mm.
- Gammel Estrup er hjemsted for Dansk Center for Herregårdsforskning, som drives i et samarbejde mellem Gammel Estrup, Aarhus Universitet, Nationalmuseet og Arkitektskolen Aarhus.
- Museets største formidlingsaktiviteter er Herregårdsmarked i juni måned og juleaktiviteter i forbindelse med udstillingen *Jul for herskab og tjenestefolk*. Desuden har museet en aktiv kulturtjeneste for børn og unge.
- Gennemsnitligt er besøgstallet på museet omkring 100.000 om året, heraf ca. 5000 fra udlandet. Der er åbnet hele året bortset fra helligdagene i julen, januar måned samt mandage i vinterperioden. Museet har billetsamarbejde med nabomuseet Det Grønne Museum.
- Personalet består i det daglige af omkring 15 personer – heraf 6 fastansat. Museumsdirektør Britta Andersen har ansvaret for den daglige ledelse.
- Gammel Estrups Netværk blev stiftet i 2006 og har ca. 150 medlemmer, der yder en frivillig indsats i forbindelse med museets mange, årlige formidlingsaktiviteter.
- For mere information tjek www.gammelestrup.dk, www.facebook.com/gammelestrup, www.instagram.dk/gammelestrup eller kontakt museet på T 86 48 30 01 eller post@gammelestrup.dk.